

פרשת בלק תש"פ בלק וק"ש

מסכת ברכות דף יב ע"ב

אמר רבי אבהו בן זוטרתאי אמר רבי יהודה בר זבידא: בקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע, ומפני מה לא קבעוה - משום טורח צבור. מאי טעמא? אילימא משום דכתיב בה: אל מציאם ממצרים - לימא פרשת רבית ופרשת משקלות דכתיב בהן יציאת מצרים! - אלא אמר רבי יוסי בר אבין: משום דכתיב בה האי קרא: כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו. - ולימא האי פסוקא ותו לא! - גמירי: כל פרשה דפסקה משה רבינו - פסקינן, דלא פסקה משה רבינו - לא פסקינן. פרשת ציצית מפני מה קבעוה? אמר רבי יהודה בר חביבא: מפני שיש בה חמשה דברים: מצות ציצית, יציאת מצרים, עול מצות, ודעת מינים, הרהור עבירה, והרהור עבודה זרה. בשלמא הני תלת - מפרשן; עול מצות - דכתיב: וראיתם את כל מצות ה', ציצית - דכתיב: ועשו להם ציצית וגו', יציאת מצרים - דכתיב: אשר הוצאתי וגומר, אלא דעת מינים, הרהור עבירה, והרהור עבודה זרה מנלן? - דתניא: אחרי לבבכם - זו מינות, וכן הוא אומר: אמר נבל בלבו אין אלהים, אחרי עיניכם - זה הרהור עבירה, שנאמר: ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני, אתם זונים - זה הרהור עבודה זרה, וכן הוא אומר: ויזנו אחרי הבעלים.

ויקרא פרק יט פסוק לו

מֵאֲזֵנֵי צֶדֶק אֲבִינִי צֶדֶק אֵיפֹת צֶדֶק וְהִינֵן צֶדֶק יִהְיֶה לְכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

ויקרא פרק כה

(לו) אל תקח מאתו נשך ותרבית ונראת מאלהיד וחי אחיד עמד: (לז) את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך: (לח) אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ פנעו להיות לכם לאלהים:

במדבר פרק כד פסוק כב

כִּי אִם יִהְיֶה לְבַעַר קִיָּו עַד מָה אֲשׁוּר תִּשְׁבֶּךָ:

שפת אמת לפרשת בלק [שנת תרנ"ו]

אמרו חז"ל בקשו לקבוע פי בלק בכ"ש משום דכ' הן עם כלביא יקום כו'. פי אמר"ז ז"ל כי עיקר שבחן של בניי שהם מיוחדים רק לעבודת הבורא ית' לכן בקומו מיד חוטף המצוה וקורא ק"ש ורצו חז"ל לקבוע זאת בישראל שהיא עיקר תהליכתם בעולם רק לעבודת הבורא שעל זה נבראו כמ"ש עם זו יצאתי כו'. ובאמת זה ענין אמרם זריזין מקדימין למצות והוא מצפרא ונלמד מאברהם אע"ה והכל ענין אחד. כי אברהם אע"ה הי' הראשון שמסר נפשו לשמו ית' ובאמת במסירת נפש זוכין אל זה הזריזות להיות כל רצונו תמיד רק לעשות רצון הבורא ואין לו דבר אחר בעולם זה מקרי מסירת נפש כי נפש הוא רצון וע"י מס"נ בפועל זוכין לזה הרצון. וזה נשאר בבניי מכח האבות וע"ז אמרו מי שיש בו ג' דברים הללו עין טובה רוח נמוכה נפש שפלה מתלמידיו של אברהם. פי שע"י ג' מדות הללו יכולין לבוא למסירת הנפש שהוא עיקר שהניח אע"ה ירושה לבניי כמ"ש אשר יצוה כו' ביתו אחריו. והוא בחי' ואהבת בכל לבבך נפשך מאודך. ובאמת יש הרבה מדרגות בג' דברים אלו. ומי שמתחיל בג' מדות אלו זוכה להיות מתלמידיו ובא לבחי' מס"נ ולא הוה' בכל לבבך נפשך מאודך. ואז נשרשים בו הג' מדות באמת בשלימות. ולכן מי שיש בו ג' מדות הנ"ל עדות שהוא מתלמידיו. והנה אותו רשע בלעם הניח לימוד האיך למצוא בעולם תאוה וכבוד כדאיתא כל מה דעבדין לגרמייהו עבדין. וכל היראה והכנעות שמכניעין עצמן לתלמידי בלעם כמ"ש אם יתן לי בלק מלא ביתו כו' הכל הי' כדי למלאות תאוות כמ"ש בחי' מור"ז ז"ל פי תולדות. אכן תלמידי אברהם אע"ה להיות עובד ה' שלא ע"מ לקבל פרס רק לשמו ית' בלבד. ומס"נ הוא עדות ע"ז שהיא שלא ע"מ לקבל פרס כי מי שמוסר נפשו ומאודו לשמים היא אהבה שאינה תלוי בדבר ולכן אינה בטילה לעולם. ולכן תלמידי אברהם אבינו עושין תורתן קבע בעולם. ולכן אוכלין בעוה"ז ונוחלין לעוה"ב. והנה כמו שבניי עובדין שלא ע"מ לקבל פרס והוא אהבה שאינה תלוי בדבר כמו כן אהבת השי"ת אל בניי אינה תלוי בדבר כי מדתו של הקדוש ברוך הוא מדה במדה. וז"ש אהבתי אתכם אמר ה' ואמרתם במה כו' הלא אח עשו ליעקב כו' ואוהב את יעקב כו'. וקשה מה רבותא וכיחיו יאהב לרשע ולא לצדיק. אך הפי' כנ"ל שאוהב את יעקב בעצם לא מטעם עשיות הטוב הגם כי האהבה בא ע"י המעשה הטוב אך כנ"ל כיון שאוהבים ה' בעצם ואינה תלוי בדבר שכל מבוקשו בעולם רק לעשות רצונו ית"ש כמ"ש ושמרו דרך ה' כו' שכך השריש א"א בזרעו להיות האדם שומר ומצפה כל היום לעשות רצונו ית"ש שע"ז נברא. ממילא גם אהבת ה' עליהם אינה תלוי בדבר ואינה בטילה עולמות. לכן אפילו כשחטאנו לפניו לא הוסר האהבה. זה שראה אותו רשע לא הביט און כו' ותרועת מלך בו שהוא ית' רוצה בבניי כמ"ש ורצה בנו ורצון היא בלי טעם ואינה תלוי בדבר לכן אפילו כשרצה בלעם להזכיר עון לא פעל כלום כי תרועת מלך בו הוא גזירת המלך כנ"ל:

בפסוק מה טובו אהליך כו'. הקדושה נמשכת אחר בניי בכל מקום שהם כמ"ש בכל המקום אשר אזכיר את שמי כו'. והנה א"י וביהמ"ק מיוחד בקביעות לבניי. וזה משכנותיך ישראל. אבל אפילו בכ"מ שבניי שרוין אפילו בדרך עראי ישם נגלה להם הקדושה. כנחלים נטיו כי מעין התורה נמשך בכל מקומות מושבותיהם וזה בחי' יעקב שהלך לחו"ל. וכמו כן במדבר שעדיין לא נכנסו לא"י. ואותו רשע בקש לקלל מצד עולם שנה נפש. ועתה וישת אל המדבר מצד המקום כידוע דהמדבר מקום נחש שרף. ואעפ"כ ראה שהקדושה נמצא להם כמ"ש וירא את ישראל שוכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלקים. פי שראה כל זה כי השכינה שורה עליהם פתח ואמר מה טובו אהליך כנ"ל. וכמ"ש מה רב טובך אשר צפנת כו' נגד בני אדם. פי אפילו בכל מקום כשבניי מתכנסין נגלה להם אור התורה דאין טוב אלא תורה וכמ"ש כל ב"י עשרה מישראל שכנתא שריא: